

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
“Харківський авіаційний інститут”

кафедра «Автомобілів та транспортної інфраструктури» (№ 107)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

К.В.Доля
(ініціали та прізвище)

« 30 » 08 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Аеродромні транспортні засоби та машини

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузі знань:

27 «Транспорт»

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність:

274 «Автомобільний транспорт»

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма:

«Автомобілі та автомобільне господарство»

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Харків 2023 рік

Розробники: Григорович А.М., ст. викладач каф. 107
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

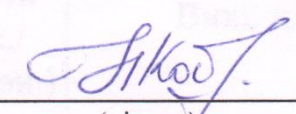

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри автомобілів та транспортної інфраструктури

Протокол № 1 від “30” 08 2023 р.

В.О. завідувача кафедри к. т. н., доц...
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Н.В.Кобріна
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 5	<p style="text-align: center;">Галузь знань <u>27 Транспорт</u> (шифр і найменування)</p> <p style="text-align: center;">Спеціальність <u>274 «Автомобільний транспорт»</u> (код і найменування)</p> <p style="text-align: center;">Освітня програма <u>Автомобілі та автомобільне господарство</u> (найменування)</p> <p style="text-align: center;">Рівень вищої освіти: <u>другий (магістерський)</u></p>	Обов'язкова
Кількість Модулів – 3		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 3		2023/2024
Індивідуальне завдання		Семестр
(назва)		2-й
Загальна кількість годин – 64 /150		Лекції*
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6		32 години
	Практичні, семінарські*	
	32 години	
	Лабораторні*	
	–	
	Самостійна робота	
	86 годин	
	Вид контролю	
	іспит	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 64/86.

* Аудиторне навантаження може бути зменшене, або збільшене на одну годину в залежності від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування комплексу професійних знань, умінь і практичних навичок в галузі застосування аеродромних транспортних засобів та машин

Завдання – оволодіння професійними знаннями в області раціонального застосування аеродромних транспортних засобів та машин; засвоєння практичного застосування методики у вирішенні інженерно-технічних завдань технічної експлуатації аеродромів, обслуговування ПС, пасажирського та вантажного транспортних потоків.

Компетентності, які набуваються:

- здатність виявляти наукову сутність проблем у професійній сфері, знаходити адекватні шляхи щодо їх розв'язання;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти, ставити та вирішувати проблеми, знаходити оптимальні шляхи щодо їх вирішення;
- здатність аналізувати, верифікувати, оцінювати повноту інформації в ході професійної діяльності, за необхідності доповнювати й синтезувати відсутню інформацію й працювати в умовах невизначеності;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність працювати в групі над великими проектами в галузі автомобільного транспорту;
- вміння застосовувати системний підхід до вирішення інженерних проблем на основі досліджень в рамках спеціалізації;
- здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні та комерційні міркування, що впливають на реалізацію технічних рішень на автомобільному транспорті;
- здатність демонструвати розуміння правових рамок, що мають відношення до функціонування об'єктів автомобільного транспорту України, зокрема питання персоналу, здоров'я, безпеки і ризику (у тому числі екологічного ризику);
- здатність демонструвати широке розуміння проблем якості процесів та об'єктів автомобільного транспорту;
- вміння досліджувати, аналізувати та вдосконалювати технологічні процеси автомобільного транспорту;
- вміння виявляти об'єкти автомобільного транспорту для вдосконалення техніки та технологій;
- вміння науково обґрунтовувати вибір матеріалів, обладнання та заходів для реалізації новітніх технологій на автомобільному транспорті;
- вміння вибирати та застосовувати на практиці методи дослідження, планування і проводити необхідні експерименти, інтерпретувати результати і робити висновки щодо оптимальності рішень, що приймаються у сфері виробництва, експлуатації та ремонту об'єктів автомобільного транспорту;

Очікувані результати навчання:

- вміти розраховувати характеристики об'єктів автомобільного транспорту;
- вміти проводити техніко-економічні розрахунки, порівняння та обґрунтування процесів проектування, виробництва, ремонту, реновації, експлуатації об'єктів автомобільного транспорту;
- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми, що пов'язані з технологією проектування, конструювання, виробництва, ремонтом, реновацією, експлуатацією об'єктів автомобільного транспорту відповідно до спеціалізації

Пререквізити: «Технічна експлуатація автомобілів та двигунів»

Кореквізити: «Кваліфікаційна робота»,

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні вимоги до рухомого складу ССТ. Загальні правила експлуатації рухомого складу ССТ. Загальна схема залучення спеціальної автомобільної і аеродромної техніки при прийомі, обслуговуванні та випуск в політ повітряної судна. Машини і засоби для обслуговування пасажирів і багажу.

Тема 1. Загальні вимоги які пред'являються до аеродромної автомобільної та спеціальній техніці.

План лекції:

Загальні правила експлуатації рухомого складу в зоні аеродрому. Вимоги до персоналу працюючому зі спеціальною аеродромною автомобільною технікою. Загальна схема залучення спеціальної автомобільної і аеродромної техніки при прийомі, обслуговуванні та випуск в політ повітряного судна.

Ключові слова: Аеропорт, служба спеціального транспорту, графік обслуговування повітряного судна, схема під'їзду до повітряного судна, пересування по аеродрому.

Тема 2. Машини та обладнання для обслуговування авіапасажирів і багажу.

План лекції:

Автобуси і автопоїзда. Пасажирські трапи. Телескопічні трапи. Амбулаторні автоліфти. Транспортування багажу, вантажів і бортхарчування. Автоконвейери. Автомобілі з підйомним кузовом. Автотранспортери, транспортери і електротележки. Засоби транспортування контейнерів. Причипні і самохідні автонавантажувачі.

Ключові слова: Комерційне обслуговування повітряних суден, пасажир, багаж, вантаж, перонний автобус, пасажирський трап, збільшене вантажне місце, палети, контейнер

Модульний контроль

Змістовий модуль 2. Загальні вимоги і номенклатура устаткування і машин для обслуговування повітряних суден

Тема 3. Засоби заправки рідинами. Засоби заправки газами.

План лекції:

Автопаливозаправник. Причип-цистерни для збільшення запасів палива що возяться АПЗ. Мастилозаправник. Заправники спеціальними рідинами. Водоспіртозаправники. Водозаправники. Автомобільні кісневозарядні станції. Уніфіковані газозаправні станції. Повітрозаправники. Автомобільні вуглецевокіслотозаправні станції. Азотозаправники.

Ключові слова: Заправка, паливо, паливозаправник, оливозаправники, централізована заправка паливом, дозаправники, стиснений газ, азот, кисень.

Тема 4. Засоби енергозабезпечення. Теплотехнічні засоби. Засоби наддуву.

План лекції:

Аеродромні електричні установки. Перетворювачі електричної енергії. Електрогідроустановки. Гідравлічні установки. Установки повітряного запуску. Установки подачі приводного палива. Аеродромні кондиціонери. Підігрівачі. Кондиціонери льотного складу. Рідинні установки термостатування. Вентиляторні установки. Аеродромні опресовщики кабін

Ключові слова: Електричний запуск, перетворювач, гідравліка, повітряний запуск, кондиціонер, підігрів повітря.

Тема 5. Тягачі-буксирувальники ПС.

План лекції:

Клас ПС. Клас аеродромного тягача. Автомобілі придатні до буксирування ПС. Спеціальні тягачі. Водильні тягачі. Безводильні тягачі. Тягачі для вертольотів і малої авіації. Електричні буксирувальники. Загальні правила виконання робіт з транспортування ПС.

Ключові слова: Буксирування, водило, баластний тягач, технологія буксирування, евакуація

Тема 6. Засоби спеціальної обробки ПС. Засоби сервісного обслуговування. Підйомно-транспортні засоби.

План лекції:

Мийні машини. Машини для нанесення протижелезних засобів і теплові протижелезні машини. Аеродромні асенізаційні машини. Машини для проведення дезагації і дезактивації. Машини для комплексного обслуговування побутового обладнання ПС Самопогрузчі. Площадки обслуговування. Аеродромні самохідні підйомники. Телескопічні площадки обслуговування.

Ключові слова: Обмерзання, деайсінг, теплова обробка, дезагація, туалетний відсік, прибирання, СПО-15, підйомник, майданчик обслуговування.

Модульний контроль

Змістовий модуль 3. Машини та засоби для обслуговування аеродромів. Машини пошукового та аварійно-рятувального забезпечення польотів. Машини спеціальних служб.

Тема 7. Загальна система машин для утримання аеродромів в структурі засобів забезпечення польотів авіації. Машини для літнього утримання аеродромів.

План лекції:

Загальна система машин для утримання аеродромів в структурі засобів забезпечення польотів авіації. Загальна класифікація машин і устаткування. Підмітально-вакуумна машини. Полівомиєчні машини. Сміттезбиральні машини. Машини та устаткування для нанесення розділових смуг і розмітки поверхні покриттів. Машини для ремонту твердих покриттів

Ключові слова: Аеродром, прибирання, літне утримання аеродромів, полив, вакуумне прибирання, нанесення розмітки.

Тема 8. машини для зимового утримання аеродромів. Машини та устаткування для ремонту покриттів аеродромів.

План лекції:

Плужні і плужно-щіткові очисники. Повітродувні машини. Газоструйне обладнання. Роторні очисники. Машини та устаткування для нанесення рідких реагентів.

Ключові слова: Плужне очищення, роторне очищення, прибирання снігу, реагент, теплова обробка, черга прибирання.

Тема 9. Машини для пошукового та аварійно-рятувального забезпечення польотів.

План лекції:

Аеродромні пожежні автомобілі. Буксирувальники пошкоджених повітряних суден. Автомобілі наземної пошуково-рятувальної служби. Машини служб електросвітлотехнічного забезпечення польотів. Машини орнітологічної служби

Ключові слова: Пожежна техніка, евакуація, пожежа, спеціальне обладнання, пошук, світлотехнічне забезпечення, орнітологічний захист.

Модульний контроль

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. (Загальні вимоги до рухомого складу ССТ. Загальні правила експлуатації рухомого складу ССТ. Загальна схема залучення спеціальної автомобільної і аеродромної техніки при прийомі, обслуговуванні та випуск в політ повітряної судна. Машини і засоби для комерційного обслуговування повітряних суден)					
Тема 1. (Загальні вимоги які пред'являються до аеродромної автомобільної та спеціальної техніки)	17	4	4	–	9
Тема 2. (Машини та устаткування для обслуговування авіапасажирів і багажу.)	17	4	4	–	9
Модульний контроль 1	1	1	–	–	–
Разом за змістовним модулем 1	35	9	8	–	18
Модуль 2					
Змістовний модуль 2. (Загальні вимоги і номенклатура устаткування і машин для технічного обслуговування повітряних суден)					
Тема 3. (Засоби заправки рідинами. Засоби заправки газами.)	18	4	4	–	10
Тема 4. (Засоби енергозабезпечення. Теплотехнічні засоби. Засоби наддуву)	17	4	4	–	9
Тема 5. (Тягачі-буксирувальники ПС)	13	2	2	–	9
Тема 6. (Засоби спеціальної обробки ПС. Засоби сервісного обслуговування. Підйомно-транспортні засоби)	17	3	4	–	10
Модульний контроль 2	1	1	–	–	–
Разом за змістовним модулем 2	66	14	14	–	38
Модуль 3					
Змістовний модуль 3. (Машини та засоби для обслуговування аеродромів. Машини пошукового та аварійно-рятувального забезпечення польотів. Машини спеціальних служб)					
Тема 7. (Загальна система машин для утримання аеродромів в структурі засобів забезпечення польотів авіації. Машини для літнього утримання аеродромів.)	16	2	4	–	10
Тема 8. (Машини для зимового утримання аеродромів. Машини та устаткування для ремонту покриттів аеродромів.)	18	4	4	–	10

Тема 9. (Машина для пошукового та аварійно рятувального забезпечення польотів. Машина спеціальних служб)	14	2	2	–	10
Модульний контроль 3	1	1	–	–	–
Разом за змістовним модулем 3	49	9	10	–	30
Усього годин	150	32	32	–	86

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	2	3

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	2	3
1	Підбір технологічно необхідного автопарку для забезпечення життєдіяльності аеропорту	4
2	Підбір моделі перонного автобуса для забезпечення необхідного пасажиропотоку	4
3	Підбір технологічно необхідного парку паливозаправників	4
4	Підбор технологічно необхідного парку теплотехнічних засобів	4
5	Визначення економічної ефективності застосування автомобілів різних класів для буксирування ПС	2
6	Особливості застосування засобів спеціальної обробки ПС	4
7	Розрахунок парку спецтранспорту для літнього утримання льотного поля	4
8	Розрахунок парку спецтранспорту для зимового утримання льотного поля	4
9	Підбор технологічно необхідного парку засобів евакуювання пошкодженого повітряного судна.	2
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	2	3

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	2	3
1	Загальна класифікація аеродромів. Нормативні документи які визначають діяльність аеропортових служб. Нормативні документи щодо регламентації діяльності ССТ. (Тема1)	9
2	Спеціальні вимоги щодо перевезень вантажів повітряним транспортом. Способи перевезення вантажів повітряним транспортом. Вантажні контейнери. (Тема 2)	9
3	Нормативні документи які регламентують діяльність АПЗ. ЦЗП. Особливості застосування машин кіснезаправників. АКДС. (Тема 3)	10
4	Установки для повітряного пуску АД. Загальні відомості про систему електропостачання літаків і вертольотів. Системи кондиціонування ПС Опрессовщики кабін. (Тема 4)	9
5	Загальний порядок буксирування ПС. Система команд при буксируванні ПС. Особливості буксирування та евакуації пошкоджених ПС. (Тема 5)	9
6	Види спеціальної обробки ПС. Особливості спеціальної обробки ПС в зимових умовах. Застосування спецавтомобілів для дератизації ПС (Тема 6)	10
7	Нормативні вимоги з експлуатаційного утримання аеропортів та аеродромів. Експлуатаційні вимоги по підтриманню льотних полів з ГВПС. Машини та устаткування для утримання газону льотного поля. (Тема 7)	10
8	Експлуатаційні вимоги стосовно підтримки льотного поля в зимовий період. Експлуатаційні вимоги щодо підтримки льотного поля льодових і сніжних аеродромів. Технології ремонту і відновлення штучних покриттів льотного поля. (Тема 8)	10
9	Спеціальні види аеродромної пожежної техніки. Структура наземних пошуково-рятувальних команд. Машини орнітологічної служби. Світлорадіотехнічне забезпечення польотів (Тема 9)	10
	Разом	86

9. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	2	3
	Разом	

10. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, лабораторних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники).

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, письмового модульного контролю, фінальний контроль у вигляді іспиту.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	4	0...4
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	2	0...8
Модульний контроль 1	0..14	1	0...14
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	7	0...7
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	4	0...16
Модульний контроль 2	0...20	1	0...20
Змістовний модуль 3			
Робота на лекціях	0...1	4	0...4
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	3	0...12
Модульний контроль 3	0...15	1	0...15
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з трьох запитань. 2 теоретичних питання, максимальна кількість 35 балів за одне питання, та 1 практичне максимальна кількість 30 балів (сума – 100 балів).

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- перелік нормативних документів та вимог що регламентують діяльність аеродромної автомобільної техніки;
- номенклатура і призначення парку аеродромної автомобільної техніки;
- особливості експлуатації та обслуговування парку аеродромної автомобільної техніки.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- на основі наданої інформації визначати оптимальний якісний склад парку аеродромної автомобільної техніки;
- проводити кількісний розрахунок парку автомобільної техніки для вирішення спеціальних завдань.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Захистити всі практичні роботи та здати тестування. Знати основні регламентуючі документи та номенклатуру парка аеродромної автомобільної техніки .

Добре (75-89). Твердо знати теоретичний мінімум, захистити всі практичні роботи, здати тестування та поза аудиторну самостійну роботу. Уміти: знаходити, обирати та розв'язувати задачі застосування парка аеродромної автомобільної техніки

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх на практиці.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних та практичних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

<http://library.khai.edu/catalog>

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/course/view>.

14. Рекомендована література

Базова

1. В. І. Личик. Аеродромні та аеродромобудівельні машини. Курс лекцій – К.: НАУ, 2010. - 86 с.
2. Тамаргазін О.А., Білякович О.М., Варюхно В.В., Нікулін С.М. Технічна експлуатація авіаційної наземної техніки: Підручник / О.А.Тамаргазін, О.М.Білякович, В.В.Варюхно, С.М.Нікулін. – К.: ДП «Розвиток» МВС України, 2017. – 320 с.
3. Об'ємні гідроприводи для машин технічного обслуговування аеродромів та літаків: монографія / Г. А. Аврунін, І. Г. Кириченко, І. Г. Пімонов, О. О. Резніков, В. О. Шевченко, О. В. Щербак. – Харків: ХНАДУ, 2022. – 305 с.
4. А.Ф. Шишков, В.В. Запорожец, О.Н. Билякович Аэропорт: теория и практика зимнего содержания аэродромов. - К.: «Друкарня Діапринт», 2006. - 196 с.
5. ДСТУ EN 12312:2010 (EN 12312 :2005+A1:2009, IDT) Національний Стандарт України. Авіаційна наземна техніка. Спеціальні вимоги. Частина 1-19.
6. ДСТУ EN 1915-1:2013 (EN 1915 – 1:2001+A1:2009, IDT) Національний Стандарт України. Авіаційна наземна техніка. Загальні вимоги. Частина 1. Основні вимоги щодо безпеки.
7. ДСТУ EN 1915-2:2013 (EN 1915 – 1:2001+A1:2009, IDT) Національний Стандарт України. Авіаційна наземна техніка. Загальні вимоги. Частина 2. Вимоги до стійкості та міцності, методи розрахунку і випробування
8. Степура В. С. С 796 Основи експлуатації автомобільних доріг і аеродромів : навч. посіб. /

В. С. Степура, А. О. Белятинський, Н. В. Кужель. — К. : НАУ, 2013. — 204 с.

9. Кануншков Б.Т., Пастухов В.К., Основи пожежної безпеки авіапідприємств: Навч. посібник. К.: КМУЦА, 1999. 168 с